

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

5. Радченко О.Я. Інноваційні технології як складова освітнього середовища сучасного закладу освіти. С. 70-83. [URL:http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17177/1/5_Radchenko.pdf](http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/17177/1/5_Radchenko.pdf)

6. Тесленко В.В. Формування творчої пізнавальної активності студентів вищих навчальних закладів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2015. № 1(32). С. 5-11.

Наталія ПЕТРОВА,

бібліотекар Новознам'янської гімназії

Піщанської сільської ради

с. Нова Знам'янка, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН БІБЛІОТЕК У РОБОТІ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ СИСТЕМИ

Розвиток технологій є однією з підвалин розвитку освіти та освітньої система. Становлячи водночас і її основу і її причину. Так зміна технологій призводить до зміни виробництва, що в свою чергу зумовлює необхідність зміни освітньої системи. Такими змінами зумовлена реформа Нова Українська школа (НУШ) яка покликана змінити освітню систему України, щоб вона відповідала вимогам та викликам сучасності.

Відповідно до концепції НУШ шкільна бібліотека, повинна перейти від традиційного „книгосховища” до інформаційного осередку, який забезпечує потреби всіх користувачів стає „ресурсним осередком і експериментальним майданчиком <...> забезпечить вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек, лабораторій”[3, с.26]

Забезпечення доступу до навчальних матеріалів учасникам освітнього процесу сьогодні ускладнене рядом об'єктивних та суб'єктивних обставин. Зокрема серед них можна виділити такі:

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція

- виклики пов'язані з пандемією коронавірусу COVID-19 та введенням дистанційного навчання;
- ризики пов'язані із повномасштабним вторгненням РФ у лютому 2022 року;
- зміни ролі бібліотеки в ході реформування школи за концепцією НУШ;
- проблеми фінансування сільських та малокомплектних шкіл, а також витрат безпосередньо не пов'язаних з освітнім процесом, зокрема купівля художньої літератури та додаткових матеріалів, тощо. [5]

Зрозуміло, що частину цих проблем об'єктивно неможливо вирішити на рівні шкільного бібліотекаря, але створення атмосфери яка сприятиме формуванню юного читача та інтереса до читання у нього. Одним із шляхів сучасні науковці та освітні адміністратори вбачають процес „діджиталізації” чи оцифрування у бібліотеках. Ці процеси передбачають перехід від паперових до онлайн процедур у роботі бібліотеки. [4]

Але варто зауважити, що процес оцифрування книг чи інших бібліотечних документів є доволі трудомістким та вимагає спеціальної техніки, програмного забезпечення та відповідних навичок. В той же час необхідно враховувати те, що шкільна бібліотека повинна забезпечувати учасників освітнього процесу матеріалами які будуть доповнювати та розширювати інформацію яка міститься у підручниках, посібниках тощо. [4]

Перспективним шляхом вирішення цієї проблеми є використання у діяльності шкільної бібліотеки можливостей, які надають онлайн бібліотеки, які є підвидом електронних бібліотек. Поняття електронної бібліотеки визначено Д. Ланде та О. Барковою: „розподілена інформаційна система, що дозволяє зберігати і використовувати різномодні колекції електронних документів (текст, графіка, аудіо, відео і т.і.) завдяки глобальним мережам передачі даних в зручному, для кінцевого користувача, вигляді. [1, с.12] Особливістю онлайн бібліотеки є забезпечення доступу до фондів через використання мережі Інтернет. Це, в свою чергу, підвищує важливість стабільного доступу до мережі,

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

також варто нагадати про те, що у 2011 році ООН визнало невід’ємним правом особистості доступ до мережі Інтернет та незалежних джерел інформації. [2]

Коли ми говоримо про практичні аспекти використання онлайн бібліотек в роботі то варто виділити такі її напрями та особливості.

1. Використання онлайн бібліотек як джерел електронних підручників та посібників. Однак тут варто мати на увазі те, що доцільніше в такому випадку використовувати офіційні репозитарії (наприклад базу даних Інституту змісту модернізації змісту освіти) так як тоді використання цих електронних версій підручників не несе юридичних ризиків пов’язаних з правом інтелектуальної власності.

2. Отримання доступу до літератури, яка відсутні в зібраннях та фондах шкільної бібліотеки або її недостатньо для забезпечення потреби всіх учасників освітнього процесу.

3. Доступ до додаткової та спеціальної літератури необхідної в освітньому процесі як вчителям так і здобувачам освіти.

4. Доступ до необхідної інформації безе безпосереднього відвідування бібліотеки, що стало актуальним в зв’язку з безпековими ризиками при організації освітнього процесу в сучасних умовах.

Найкращим варіантом вирішення окреслених вище завдань є використання вже готових онлайн бібліотек, які активно функціонують в мережі та надають цілий ряд безкоштовних послуг своїм користувачам. Для цілей шкільної бібліотеки нами виділено дві такі платформи які ми охарактеризуємо дещо детальніше.

Укрліб: бібліотека української літератури. Особливістю цього електронного зібрання є його початкова орієнтація на створення електронних версій саме української класичної та сучасної літератури. Важливою роботою сайту є розповсюдження україномовних перекладів зарубіжних авторів від класики та сучасності. Окремий розділ сайту присвячений творах шкільної програми із української та зарубіжної літератур, що дозволяє учням та вчителям отримати до них доступ особливо до тих які введено недавно та не були

V Міжнародна викладацько-студентська науково-практична конференція надруковані та доставлені у шкільні бібліотеки на паперових носіях у зв'язку з теперішньою ситуацією. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/>

Українська література. Ця електронна бібліотека присвячена українській літературній класиці та зорієнтована саме на школярів та студентів які вивчають українську літературу. З точки зору вчителя важливим є те, що у цій бібліотеці, у окремих розділах, розміщено матеріали з теорії літератури та літературознавча інформація про авторів з короткими біографічними довідками. URL: <https://ukrclassic.com.ua/golovna>.

Дитяча публічна онлайн-бібліотека «Читанка». Ця бібліотека, на відміну від двох попередніх спеціалізується на україномовних ілюстрованих книжках. Вона містить відскановані, повнокольорові електронні книги. Важливою роботою, яку провадить проєкт, є оцифрування та надання широкого доступу до дитячих та інших ілюстрованих книг, які було видано порівняно давно та які стали бібліографічною рідкістю. URL: <http://chytanka.com.ua/>

Отже ми можемо стверджувати, що використання онлайн бібліотек допомагає вирішувати проблеми з доступом до матеріалів необхідних як в освітньому процесі так і для задоволення потреб читачів не пов'язаних з ним. Також варто відзначити, що існують та активно розвиваються проєкти які спрямовані на поширення україномовної літератури та контенту, що є особливо важливим у сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ланде Д., Баркова О. Електронна бібліотека як середовище адаптивного агрегування інформації. Бібліотечний вісник. 2013. № 2. С. 12-17.
2. Матвійчук О.Є. Місія сучасної шкільної бібліотеки. URL: <https://cutt.ly/WyAeHCX> (дата звернення: 20.04.2022).
3. Нова Українська Школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : МОН України, 2016. 36 с.
4. Фарварщук В. Про діяльність бібліотеки нової української школи у

„Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм”

2023/2024 н.р. Майбуття. 2023. № 13-16 (708-711). С. 50–53.

5. Як і навіщо реформувати шкільні бібліотеки: інтерв'ю з Тетяною Стус. URL: https://znayshov.com/News/Details/Yak_i_navishcho_reformuvaty_shklni_biblioteku_interviu_z_tetianoiu_stus (дата звернення: 11.03.2024).

Олена ІВАШИНА,

викладач математичних дисциплін

Обласного коледжу „Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С. Макаренка”

Полтавської обласної ради

м. Кременчук, Україна

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

*Якщо б ми повністю використовували
свої здібності, то самі здивувалися
з отриманими результатами.*

Томас Едісон

Часто вчителі математики обговорюють питання „Яким чином зробити вивчення математики, яке багатьом учням здається непосильним, цікавим і доступним кожному? Яким чином сприяти отриманню учнями такого важливого і необхідного багажу знань, який стане основою та підґрунтям розвитку активного і творчого пошуку молодшого школяра, так, щоб не перетворити навчальний процес на тільки ігрову діяльність або розвагу?”.

На сьогодні розвиток творчого мислення учнів на уроках математики – одна з актуальніших проблем сучасної педагогіки. Вирішення цієї проблеми направлене на поліпшення процесу засвоєння знань, формування пізнавальних мотивів, самостійності учнів, розвитку їх пам'яті, творчого мислення і уяви школярів початкової школи.